

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 kwietnia 2023 r.

Pozycja 135

POSTANOWIENIE

z dnia 6 maja 2019 r.

Sygn. akt Ts 60/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.R. o zbadanie zgodności:

art. 217c § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, ze zm.) w zakresie, „w jakim nie przewiduje możliwości złożenia przez osobę, z którą tymczasowo aresztowana chce utrzymywać kontakt telefoniczny, będącą osobą najbliższą dla podejrzanego, złożenia zażalenia na zarządzenie o odmowie korzystania z aparatu telefonicznego i takie uprawnienie przyznaje jedynie osobie tymczasowo aresztowanej”, z art. 2 i art. 78 w związku art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 5 kwietnia 2018 r. (data nadania), A.R. (dalej: skarżąca) wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym.

Pismem z 8 września 2017 r. skarżąca zwróciła się do Prokuratury Regionalnej w W. o umożliwienie jej kontaktu telefonicznego z mężem, który jest tymczasowo aresztowany i przebywa w areszcie śledczym.

Zarządzeniem z 6 października 2017 r. (sygn. [...]) Prokurator Prokuratury Okręgowej delegowany do Prokuratury Regionalnej w W., na podstawie art. 217c § 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 652, ze zm.; dalej: k.k.w.), odmówił wyrażenia zgody na kontakt telefoniczny małżonków z powodu uzasadnionej obawy, że zostanie on wykorzystany w celu bezprawnego utrudniania postępowania karnego.

Na powyższe zarządzenie skarżąca, w piśmie z 19 października 2017 r., wniosła zażalenie do Prokuratora Krajowego.

Zarządzeniem z 6 listopada 2017 r. (sygn. [...]) Prokurator Prokuratury Okręgowej delegowany do Prokuratury Regionalnej w W., na podstawie art. 429 § 1 w związku z art. 465 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (ówcześnie: Dz. U. z 2017 r. poz. 1904, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1287, ze zm.; dalej: k.p.k.), odmówił przyjęcia zażalenia z powodu wniesienia go przez osobę nieuprawnioną.

Powyższe zarządzenie zostało zakwestionowane przez skarżącą zażaleniem z 15 listopada 2017 r.

Postanowieniem z 8 stycznia 2018 r. (sygn. [...]) Prokurator delegowany do Prokuratury Krajowej, na podstawie art. 429 § 2 w związku z art. 465 § 1 i 2 i art. 466 § 1 oraz art. 437 § 1 k.p.k., nie uwzględnił zażalenia i utrzymał zaskarżone zarządzenie w mocy. W jego ocenie z art. 217c § 4 k.k.w. bezspornie wynika, że tylko osoba tymczasowo aresztowana posiada legitymację do złożenia zażalenia, nie ma zaś tych uprawnień inna osoba, choćby nawet decyzja bezpośrednio jej dotyczyła.

3. Zdaniem skarżącej art. 217c § 4 k.k.w. – w zakwestionowanym zakresie – w sposób nieproporcjonalny, niezgodny ze standardem demokratycznego państwa prawnego, ogranicza jednostce prawo do sądu.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 19 czerwca 2018 r., doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 9 lipca 2018 r., skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez:

- podanie i udokumentowanie daty doręczenia skarżącej postanowienia z 8 stycznia 2018 r. (sygn. [...]);

- udzielenie informacji, czy mąż skarżącej występował o udzielenie mu zgody na kontakt telefoniczny ze skarżącą, a jeżeli tak, to jakie w tej sprawie zapadło rozstrzygnięcie.

W piśmie procesowym pełnomocnika, które wniesiono do Trybunału 16 lipca 2018 r. (data nadania), skarżąca poinformowała, że – zgodnie z jej wiedzą – jej mąż nie występował o udzielenie mu zgody na kontakt telefoniczny. Ponadto poinformowała, że nie pamięta dokładnej daty doręczenia postanowienia z 8 stycznia 2018 r., zaś potwierdzenie daty doręczenia znajduje się w aktach postępowania prokuratorskiego, do których nie ma ona dostępu.

Pismem z 2 października 2018 r. sędziego Trybunału Konstytucyjnego, na podstawie art. 69 ust. 1 w związku z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072), zwrócił się do Prokuratora Krajowego o podanie informacji o dacie doręczenia skarżącej postanowienia z 8 stycznia 2018 r.

Prokurator Krajowy pismem z 16 października 2018 r. (sygn. [...]), poinformował, że postanowienie z 8 stycznia 2018 r. zostało doręczone skarżącej 24 stycznia 2018 r. i przedłożył stosowny wydruk z Systemu Informatycznego Prokuratury.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Przedmiotem zaskarżenia uczyniono w niniejszej sprawie art. 217c § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 652, ze zm.; dalej: k.k.w.), który ma następujące brzmienie: „Na zarządzenie o odmowie wyrażenia zgody na korzystanie z aparatu telefonicznego tymczasowo aresztowanemu przysługuje zażalenie do

sądu, do którego dyspozycji pozostaje. Zażalenie na zarządzenie prokuratora rozpoznaje prokurator nadrzędny”.

Powyższy przepis zakwestionowano w zakresie, w jakim nie przewiduje on możliwości złożenia – przez osobę, z którą tymczasowo aresztowany chce utrzymywać kontakt telefoniczny, a będącą osobą najbliższą dla podejrzanego – zażalenia na zarządzenie o odmowie korzystania z aparatu telefonicznego, zaś takie uprawnienie przyznaje jedynie osobie tymczasowo aresztowanej.

Jako wzorce kontroli powołano w skardze art. 2 i art. 78 w związku art. 31 ust. 3 Konstytucji.

3. Trybunał stwierdza, że skarga spełnia przesłanki warunkujące przekazanie jej do rozpoznania merytorycznego, gdyż:

1) została sporządzona w imieniu skarżącej przez adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK);

2) skarżąca:

a) wyczerpała przysługującą jej drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK), ponieważ postanowienie Prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej z 8 stycznia 2018 r. (sygn. [...]) jest prawomocne i nie przysługują od niego żadne zwykłe środki zaskarżenia;

b) dochowała przepisanego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK);

c) prawidłowo określiła przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK), a także wskazała, które konstytucyjne prawa i wolności i w jaki sposób – jej zdaniem – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK) oraz przedstawiła w tym zakresie stosowne uzasadnienie (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

4. W ocenie Trybunału analizowana skarga konstytucyjna nie jest obarczona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK, zaś sformułowany w niej zarzut nie jest oczywiście bezzasadny w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK.

Istotą poruszonego przez skarżącą problemu jest ograniczenie możliwości złożenia zażalenia na odmowę wyrażenia zgody na kontakt telefoniczny z osobą tymczasowo aresztowaną jedynie przez nią, przy jednoczesnym wykluczeniu osoby jej najbliższej (*in casu* małżonki), w kontekście normy konstytucyjnej wywodzonej z ujętych związkowo art. 2, art. 78 i art. 31 ust. 3 ustawy zasadniczej. Jest rzeczą oczywistą, że w wyniku tymczasowego aresztowania konstytucyjne prawa aresztowanego (w tym prawo do prywatności) ulegają ograniczeniu. Istotny pozostaje natomiast poziom tych ograniczeń – zarówno wobec samego tymczasowo aresztowanego, jak i osoby dla niego najbliższej. Innymi słowy, merytorycznego rozważenia przez Trybunał Konstytucyjny wymaga kwestia pozbawienia osoby najbliższej prawa do zaskarżenia zarządzenia organu, w którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

Biorąc powyższe pod uwagę, wobec braku precyzyjnego rozgraniczenia pomiędzy zaniechaniem legislacyjnym (niepodlegającym kontroli TK) a pominięciem prawodawczym (co do badania którego TK uznał swoją kognicję), dyskwalifikacja formalna analizowanej skargi konstytucyjnej na etapie wstępnej kontroli wykraczałaby poza ramy art. 61 ust. 1 i 4 u.o.t.p. TK.

W związku z powyższym, na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK, postanowiono jak w sentencji.